

Temadokument

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Kulturprogram for hele livsløpet

Forord

Vestfold og Telemark fylkeskommunes kulturstrategi «Vestfold og Telemark – der mennesker møtes. Kulturstrategi 2021–2024» ble vedtatt av fylkestinget 19. mai 2021. Det er en ambisiøs strategi.

Innenfor seks hovedtemaer – stedsutvikling, inkludering, kunnskap, arenaer, aktivitet og internasjonalisering – er det formulert mål og tiltak som skal bidra til å videreutvikle Vestfold og Telemark som kulturfylke, og sørge for at både innbyggere og besøkende har mulighet til å skape, vise fram og oppleve kultur av høy kvalitet.

Fylkeskommunen er avhengig av et godt samarbeid med kulturaktørene i regionen for å realisere kulturstrategien. Våre prioriterte samarbeidspartnere er presentert i temadokumenter som hører til strategien. Temadokumentene beskriver virkemidler og utdypet hvordan vi i fellesskap jobber på utvalgte kulturområder. Temadokumentet om kultur gjennom hele livsløpet er et viktig bidrag til fylkets kulturplattform.

Sammen skal vi sørge for at Vestfold og Telemark er et kulturfylke med stor «K»!

Maja Foss Five

Leder av hovedutvalg for kultur, folkehelse, tannhelse og idrett

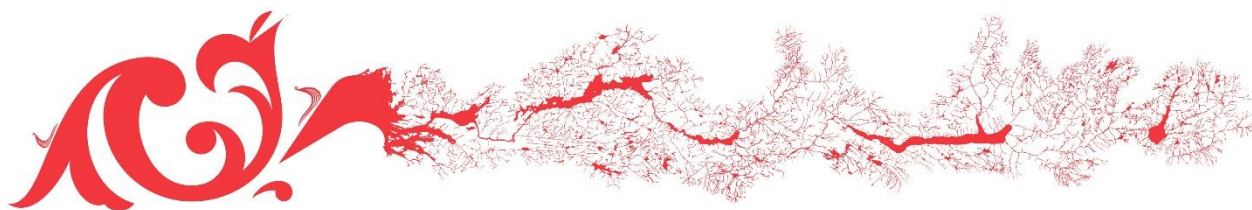
Innhold

Forord	2
1. Kulturprogram for hele livsløpet	4
2. Kulturprogram	4
2.1. Den kulturelle skolesekken (DKS)	4
2.1.1. Mål og tiltak	5
2.1.2. Virkemidler	8
2.1.3. Samarbeidsparter, ansvar og oppgavefordeling	10
2.2. Applaus	14
2.2.1. Mål og tiltak	15
2.2.2. Virkemidler	16
2.2.3. Samarbeidsparter, ansvar og oppgavefordeling	16
2.3. Den kulturelle spaserstokken (DKSS)	17
2.3.1. Mål og tiltak	18
2.3.2. Virkemidler	18
2.3.3. Samarbeidspartner, ansvar og oppgavefordeling	18
Litteraturliste	19

1. Kulturprogram for hele livsløpet

Vestfold og Telemark fylkeskommune er involvert i tre program for kulturformidling som innbyggerne møter i ulike livsfaser: Den kulturelle skolesekken, som favner barn fra barnehage til og med videregående skole, APPLAUS, som er et kulturprogram for bedrifter, og Den kulturelle spaserstokken som henvender seg til eldre. Med kulturformidling mener vi formidling av alle kunstarter og kulturarv.

Temadokumentet utdyper hvordan de tre kulturprogrammene bidrar til å oppfylle mål og tiltak i kulturstrategien. Dokumentet belyser også hvilke andre føringer som former programmene, hvilke virkemidler som er til rådighet i utøvelsen av dem og hvordan fylkeskommunen samarbeider med andre parter om ordningene.

2. Kulturprogram

2.1. Den kulturelle skolesekken (DKS)

Den kulturelle skolesekken er et samarbeid mellom Kultur – og likestillingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge og alle landets fylkeskommuner og kommuner. DKS har vært en del av Stortingets kulturpolitiske satsing for grunnskolen siden 2001. I dag opplever alle elever, fra 1. klasse i grunnskolen til 3. trinn på videregående skole, profesjonell kunst og kultur gjennom DKS. I Vestfold og Telemark har vi også et kulturtilbud til barnehager. Siden DKS er for alle barn, er det et kulturpolitisk tiltak som når publikumsgrupper som av sosioøkonomiske grunner ikke deltar på andre kulturarenaer.

2.1.1. Mål og tiltak

DKS finansieres i hovedsak av overskuddet fra Norsk Tipping AS. Det er Kultur- og likestillingsdepartementet som fordeler midlene, og for skoleåret 2023-24 er det bevilget 310 000 000 kroner til DKS nasjonalt. Av disse går rundt 25 millioner til Vestfold og Telemark. Vestfold og Telemark fylkeskommune forvalter DKS i tråd med det årlige tildelingsbrevet fra Kulturtanken. Ifølge tildelingsbrevet og målene som er definert i Meld. St. 18 (2020-2021 *Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge*) skal DKS:

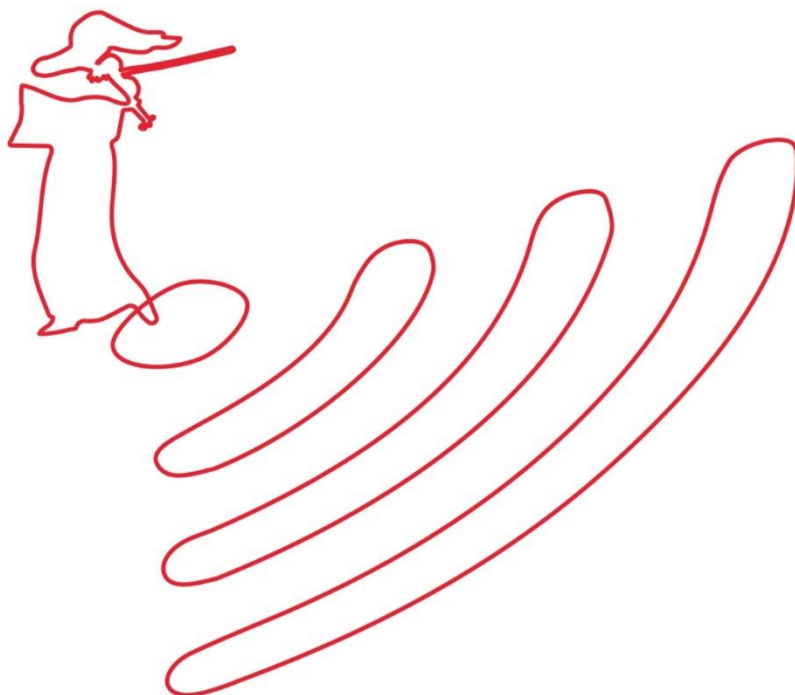
- være et gratis tilbud for alle barn og unge i grunnskolen og videregående skole og skal tilbys jevnlig
- sikre at barn og unge får et likeverdig og profesjonelt kunst- og kulturtilbud av høy kvalitet, uavhengig av hvor de bor, slik at de kan gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for et variert spekter av kulturuttrykk
- bidra til barn og unges danning og utdanning, slik dette er formulert i overordnet del og læreplaner i fag
- formidle et kulturtilbud som blir opplevd som relevant, og som representerer et kulturelt mangfold av tilbud og utøvere
- være et samarbeid mellom kulturektoren og utdanningssektoren på alle nivå for å sikre god planlegging, forankring og tilrettelegging
- bidra til å styrke norsk språk, de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk som grunnleggende kulturbærere
- bidra til å formidle kunst- og kulturtilbud til barnehagebarn

I tillegg til de overordnede målene definerer tildelingsbrevet også noen særskilte prioriteringer og satsingsområde, for eksempel når det gjelder forventninger til elevmedvirkning og at DKS skal arbeide for å styrke elevenes forståelse av norsk og skandinaviske nabospråk. Videre skal det prioriteres å gi elever med nedsatt funksjonsevne mulighet til å delta i DKS både som publikum og som aktive deltakere (Kulturtanken 2022).

I kulturstrategien for Vestfold og Telemark er arbeidet for å nå de nasjonale målene for DKS konkretisert i følgende mål og tiltak:

Tema	Mål	Tiltak
Stedsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> Fylket er et attraktivt fylke for profesjonelle kunstnere og kulturinstitusjoner og et sted hvor publikum kan oppleve profesjonell og samfunnsrelevant kultur 	<ul style="list-style-type: none"> Samarbeide med relevante aktører om følgende fyrtårn: Henrik Ibsen, Edvard Munch, Rjukan-Notodden Industriarv, Vikingtid og middelalder, Regionale kulturarrangementer Bruke den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken til å legge til rette for formidling av kunst og kulturprosjekter som er sentrale for lokal identitet og lokale satsingsområder
Inkludering	<ul style="list-style-type: none"> Et kulturliv preget av dialog og ytringsfrihet, der alle er velkomne og har mulighet til å skape, delta og oppleve Tilrettelagt og universelt utformet tilgang til kultur Tydelig og tilpasset kommunikasjon og formidling på kulturområdet God geografisk spredning og mangfold i kulturtilbudet Nye deltaker- og publikumsgrupper benytter kulturarenaene 	<ul style="list-style-type: none"> Stimulere til økt elevmedvirkning i Den kulturelle skolesekken Sørge for at programmet til Den kulturelle skolesekken speiler vårt mangfoldige samfunn Sørge for at kulturtilbudet til barnehager og skoler bidrar til å utjevne sosioøkonomiske forskjeller Utrede muligheten for å kunne tilby et kulturprogram til barnehager i hele fylket Arbeide for å nå nye deltaker- og publikumsgrupper som av sosioøkonomiske grunner ikke deltar Støtte opp om nye anleggs- og aktivitetstrender og kulturuttrykk
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> Høy kulturfaglig kompetanse og delingskultur preger hele kulturområdet Styrket arrangørkompetanse på kulturområdet 	<ul style="list-style-type: none"> Etablere, drifte og/eller delta i nettverk sammen med kommuner og andre aktører Bidra til økt kunnskap om norsk språk som kulturbærer Forsterke samarbeidet med offentlige organer og forskningsmiljøer om metodeutvikling Kartlegge visningssteder for Den kulturelle skolesekken

		<ul style="list-style-type: none"> • Gi barn og unge tilbud om kurs for å styrke arrangørkompetansen • Bidra til å bevare og utvikle kunnskap om tradisjonsuttrykk, slik som folkemusikk, folkedans og tradisjonshåndverk
Internasjonalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Fylkeskommunen er en attraktiv partner i internasjonale prosjekter og samarbeid • Globale impulser preger utviklingen på kulturområdet • Kvaliteten på kulturtilbudet er hevet gjennom deltakelse i internasjonale nettverk • Fylkeskommunen bidrar til internasjonal kunnskapsproduksjon og kulturutveksling 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for økt deltakelse fra fylket i internasjonale prosjekter og samarbeid for å utvikle og forbedre det regionale kulturtilbudet • Gjennomføre et utviklingsprosjekt for kunstopplevelser i skolen gjennom EU-prosjektet The WOW Experience • Styrke Marked for Musikk og Ung Kultur Møtes gjennom deltakelse i Jeunesse Musicales International, komiteer og nettverk

2.1.2. Virkemidler

Det viktigste virkemidlet for DKS er de statlige tildelingene av spillemidler. For skoleåret 2023/2024 var tildelingen på 25 361 852 kroner. Av den totale tildelingen brukes 18,3 millioner kroner til grunnskolen og 7,1 millioner kroner til videregående skole. I tråd med tildelingsbrevet videreføres minst 1/3 av beløpet til grunnskole videre til kommunene. Kommunene bruker tildelingen til egne DKS-aktiviteter. Fylkeskommunen er ansvarlig for at også kommunenes forvaltning av spillemidlene er i samsvar med tildelingsbrevet.

Spillemidlene brukes til å dekke turneutgifter, elevtransport og andre utgifter til programinnhold. For 2022 er omfanget stipulert til rundt 100 turneer med til sammen 1 115 turnedager. I tillegg yter kommunene og fylkeskommunen en betydelig egeninnsats i DKS ved at de bekoster administrasjonen av ordningen av egne midler.

I tillegg til administrasjonskostnadene bruker fylkeskommunen penger fra sektorrammen til utvikling av programinnhold i samarbeid med kommuner, kulturinstitusjoner og frilansere. Fylkeskommunen bruker også egne midler til teknisk utstyr, tiltak for å styrke elevmedvirkning og arrangørkunnskap, for eksempel til å dekke utgifter til programråd med elever på videregående skoler og kulturvertkurs på grunnskole og videregående skole. Kulturvertkursene er tiltak for å styrke barn og unges arrangørkompetanse.

Marked for musikk og Markedet for Scenekunst er nasjonale visningsarenaer for konserter og scenekunstproduksjoner rettet mot barn og ungdom. Markedene er i tillegg sentrale møteplasser for bygging og deling av kompetanse og nettverk. Markedet for Scenekunst drives av Sandefjord kommune (omtales nærmere under samarbeidsparter). Markedene bidrar til økt kvalitet og mangfold av tilbudet til barn og unge ved å gjøre tilgangen til gode, aktuelle produksjoner enkel for arrangører for DKS, kulturhus og festivaler.

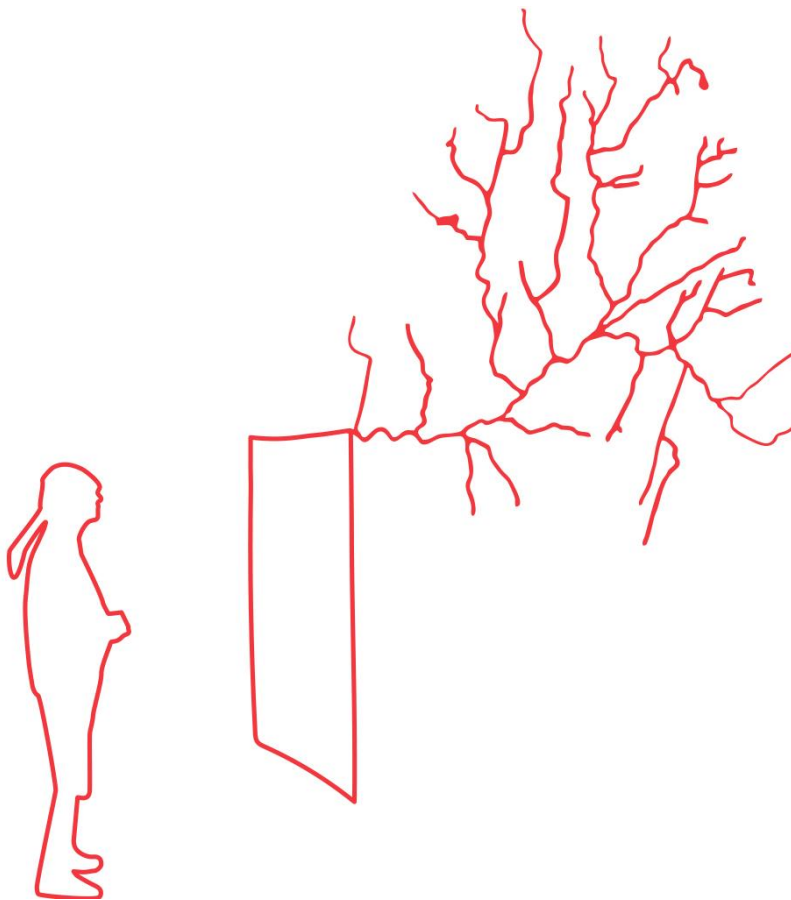
Marked for musikk er et samarbeidsprosjekt mellom Vestfold og Telemark fylkeskommune, Larvik kommune og Kulturtanken, der fylkeskommunen er eier. Larvik kommune bidrar med lokaler og personale til drift og gjennomføring. Kommunen dekker også noen av utgiftene, blant annet bussutgifter for elevpublikum. Kulturtanken bidrar med personale til drift og gjennomføring av markedene og årlig driftstilskudd. Målgruppene for markedene er utøvere, elever, lærere og administrasjon i kommuner og fylker.

Fylkeskommunen og kommunene bruker også egne penger og personalressurser på å skape og delta kompetansebyggende aktiviteter, som nasjonale fagsamlinger innenfor ulike kunstarter, kommunenettverk og Kulturtorg¹. I tillegg til de nasjonale arenaene for kvalitetsarbeid i DKS, deltar representanter fra administrasjonen i internasjonale nettverk tilknyttet Jeunesse Musicales og i nettverk med norske kulturhus om formidling av internasjonale produksjoner.

¹Kulturtorget i Bø er en kompetansearena for skolenes og kommunenes kulturkontakter. Kulturtorget ble arrangert årlig i perioden 2001-2016, og ble gjenopptatt i 2021.

Kulturtilbudet til barnehager finansieres i dag innenfor fylkeskommunens eget budsjett. Det fylkeskommunalt eide Telemarkkonserter AS startet opp med barnehagekonserter tidlig på 1990-tallet. Telemark var dermed et av de første fylkene i landet som hadde et kulturtilbud til barnehager. Tilbudet er senere utvidet og videreutviklet, og omfatter flere kunstuttrykk. Vestfold fylkeskommune har ikke hatt en slik ordning, men enkelte av kommunene har eller har hatt egne tilbud. Fra høsten 2021 har Vestfold og Telemark fylkeskommune et kulturtilbud til barnehager i hele fylket. I 2022 vises over 360 forestillinger for et samlet publikumstall på mer enn 13 500 barnehagebarn i regi av DKS Vestfold og Telemark.

Vestfold og Telemark fylkeskommune har vært pådriver for innføring av en nasjonal ordning med kulturtilbud til barnehagebarn som en del av DKS. Hovedbudskapet i Stortingsmelding 18 er nettopp at alle barn og unge, uavhengig av bosted, økonomi, funksjonsevne og bakgrunn, skal ha tilgang til et mangfoldig kulturliv, og at kunst og kultur som blir skapt for og formidlet til barn og unge er av høy kvalitet og på barnas egne premisser. Kulturtilbudet til barnehagene tatt inn i de nasjonale målene og i tildelingsbrevet for DKS, men uten økning i tilskuddet. I påvente av at det blir etablert nasjonale strukturer for å finansiere kulturtilbud til barnehager, har Vestfold og Telemark fylkeskommune tatt rollen som regional koordinator og drifter ordningen med egne midler.

2.1.3. Samarbeidsparter, ansvar og oppgavefordeling

Kulturtanken ivaretar det nasjonale ansvaret for DKS for alle kunst- og kulturuttrykk og forvalter statlige midler til ordningen. Kulturtanken er en etat under Kultur- og likestillingsdepartementet, med et oppdrag som er fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Ifølge tildelingsbrevet fra Kultur- og likestillingsdepartementet (2022) er Kulturtankens mål:

1. Effektiv og god forvaltning og styringsstruktur.
2. Høy kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet på tilbudet i Den kulturelle skolesekken innen alle kunstretninger, som samspiller med skolens læreplaner.
3. Samarbeid med kultur- og utdanningssektor om innhold og kvalitet i Den kulturelle skolesekken.
4. Styrket barne- og ungdomskultur med mulighet for barn og unges deltakelse.

Kulturtanken gjennomfører årlige dialogmøter med Vestfold og Telemark fylkeskommune med utgangspunkt i årsrapporteringen. I tillegg er de en viktig samarbeidspartner om prosjekter som bidrar til måloppnåelse for DKS. Eksempler på slike samarbeidsprosjekter er «Meir nynorsk i DKS», «DKS-piloten» der DKS inngår i grunnskolelærerutdanningen på Notodden, og «DKS-lab», som stimulerer til nyproduksjon av visuell kunst i samarbeid med kunstsentrene i Vestfold og Telemark.

Kommuner i eget fylke. DKS har samarbeidsavtaler med alle kommunene i fylket.

Samarbeidsavtalene beskriver fylkesadministrasjonens, kommunens og skolens forpliktelser i driften av DKS. Samarbeidsavtalene er løpende avtaler fra før sammenslåing av Vestfold og Telemark og vil ikke bli revidert før fylkesdeling. Fylkeskommunen samarbeider dessuten tett med fylkets kommuner om programinnhold, nettverkssamlinger, kompetanseheving og utveksling av erfaringer og evalueringer.

Norsk scenekunstbruk er en landsdekkende formidler og et kompetansesenter innen scenekunst for barn og unge i Norge. Det er den største aktøren for scenekunst innenfor DKS. Fylkeskommunen er medlem i Norsk scenekunstbruk. En stor andel av scenekunstproduksjonene fylket kjøper inn til DKS inngår i repertoaret til Norsk scenekunstbruk. Produksjonene i repertoaret er kvalitetssikret av et kunstnerisk råd. Når fylker og andre arrangører har turneutgifter på produksjoner i repertoaret, gir Norsk scenekunstbruk en refusjon på 15-20% av turnekostnadene.

Markedet for scenekunst i Sandefjord er en nasjonal visningsarena for presentasjon, kjøp og salg av profesjonell scenekunst for barn og unge. Markedet for scenekunst skal presentere scenekunst til barn og unge av høy kvalitet og skal være en møteplass for faglig utvikling hvor målet er å spre inspirasjon, innsikt og å øke kompetansen hos både arrangører og utøvere. Markedet for scenekunst har utviklet seg til å bli en betydelig nasjonal leverandør av scenekunst til festivaler, kulturhus, bibliotek og til aktører i DKS. Det er Sandefjord kommune som er eier av markedet, men fylkeskommunen gir økonomisk støtte og bidrar med personalressurser blant annet i strategisk råd.

Andre fylker. Fylkene har et felles nettverk for fylkeskoordinatorer. Fylkene har også et samarbeid om informasjons-, kompetanseutveksling, programutvikling og vurdering av programforslag.

Skolene har en viktig rolle når det gjelder å forankre programmet i skolens læringsmål. De skal også stille med kulturkontakter som har ansvar for å være lokale arrangører, for eksempel ved å tilrettelegge visningsarenaen og være vertskap for utøverne. Skolene har også en viktig rolle når det gjelder å informere og inspirere elevene før kommende kulturaktiviteter.

Barnehager bidrar med viktig kompetanse om målgruppen. De stiller også med personale som informerer og inspirerer barna før kommende program, og forankrer programmet i sine årsplaner. Barnehagene har ansvar for å være lokale arrangører, for eksempel ved å tilrettelegge visningsarenaen og være vertskap for utøverne.

Kulturinstitusjoner og frilansere er produsenter og leverandører av kunst og kulturproduksjoner. Produksjonene kan være ferdige forestillinger og formidlingsopplegg, eller ideer og prosjekter som utvikles sammen med ansatte i fylkeskommunen.

2.1.3.1. Samarbeid om programinnhold

Vestfold og Telemark fylkeskommune er avhengig av samarbeid med andre aktører for å sikre et variert programinnhold med høyt kunstnerisk nivå. Samarbeidsaktørene er kunst- og kulturinstitusjoner på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, andre fylker og kommuner, frilansende kunstnere og formidlere, management og kunst- og kulturprodusenter innen ulike kulturuttrykk. Dette bidrar til å nå de nasjonale målene om at elevene skal ha et likeverdig kulturtilbud av høy kvalitet uavhengig av hvor de bor, slik at de kan gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for et variert spekter av kulturuttrykk.

Ved å ta initiativ til eller delta i samarbeid om nye produksjoner kan DKS også bidra til å formidle regionale kulturelle fyrtårnsatsinger og andre kulturprosjekter som er viktige for regional eller lokal identitet og satsingsområder. Eksempler på slike programsamarbeid er formidling av verdensarven på Rjukan, vikingtid på Borre eller formidling av Munch i Åsgårdstrand.

Siden variasjon og kulturelt mangfold står sentralt de nasjonale målene for DKS, har ikke fylkeskommunen faste samarbeidsavtaler om programinnhold. De fleste produksjoner kjøpes inn som ferdige forestillinger og formidlingsopplegg. Det inngås også avtaler om samproduksjon mellom fylkeskommunen og frilansende kunstnere. Samarbeidet kan skje ved at fylkeskommunen gir tilskudd til produksjonen og i noen tilfeller også ved at ansatte i fylkesadministrasjonen går inn som produsenter med kunstnerisk ansvar for den endelige produksjonen.

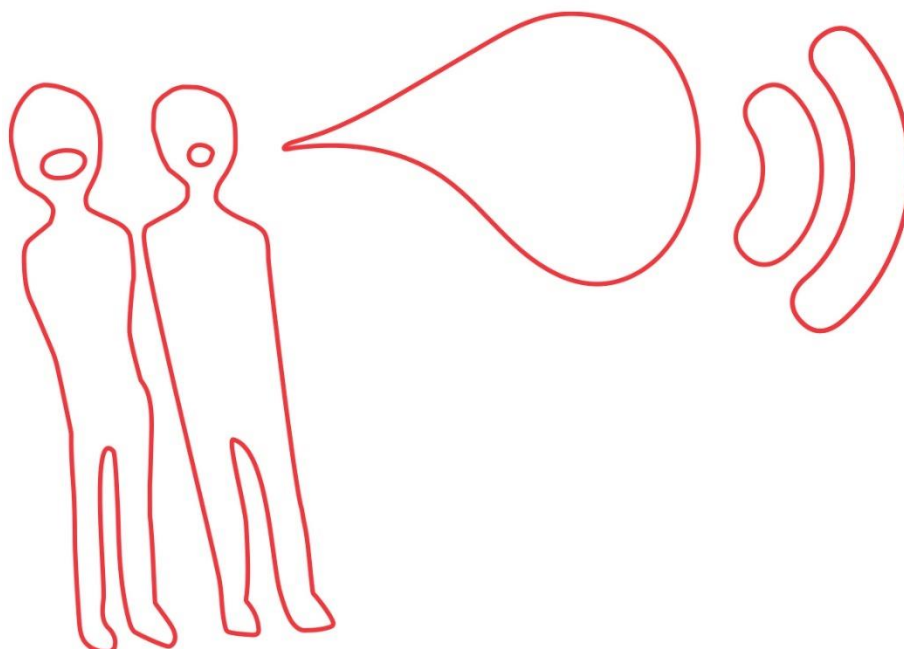
2.1.3.2. Samarbeid om forankring og elevmedvirkning

Tildelingsbrevet fra Kulturtanken understreker betydningen av samarbeid og medvirkning mellom kultursektoren og utdanningssektoren og mellom ulike forvaltningsnivåer. I samarbeidet med skole har skolens bindeledd (kulturkontakt eller kulturkoordinator) en svært viktig rolle i å planlegge, gjennomføre og forankre DKS-ordningen på sin skole. Arbeidet med forankring av DKS i skolen er et

av områdene der samarbeidet mellom kultur- og skolesektor og mellom forvaltningsnivåer er særlig viktig. EU-prosjektet The Wow Experience, der Vestfold og Telemark er prosjektleder, er et eksempel på hvordan slikt samarbeid kan foregå. Fra Norge deltar Kulturtanken, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Færder kommune og Teigar ungdomsskole med mål om å finne fram til verktøy som gjør at elevenes kulturopplevelser i skolen blir bedre.

I videregående skole har elevmedvirkning vært et satsingsområde i Vestfold fra oppstarten. Det arrangeres årlige kurs med fokus på hvordan velge ut program, og hvordan være arrangør og god ambassadør, hvor elevrepresentanter deltar aktivt. Telemark har en satsing på ressursgrupper hvor elevene er med i et aktivt samarbeid med kulturkoordinator og DKS administrasjonen.

Elevrepresentanter deltar i programmeringsarbeid gjennom både ressursgrupper og programråd. Alle elever og lærere får mulighet til å gi tilbakemelding på sine opplevelser gjennom DKS-appen, som er spesielt utviklet for å bedre informasjon og tilbakemelding.

2.1.3.3. Samarbeid om programutvelgelse

Den viktigste plattformen for kjøp og salg av program til DKS er DKS-portalen. Dette er et administrativt verktøy som Kulturtanken har etablert for å bidra til at det skapes et transparent system for utvelgelse av program til DKS. Alle tilbydere kan melde inn programforslag til DKS i hele landet innen 1. oktober. Det årlige volumet på programforslag som skal behandles Vestfold og Telemark fylkeskommune er på rundt 1 200 programforslag. For grunnskole setter fylkeskommunens DKS-rådgivere sammen en programmeny som presenteres for kommunenes kontaktpersoner. Menyen utarbeides på bakgrunn av tidligere programdialog med kommunene og vurdering av kunstnerisk kvalitet og relevans på programforslagene i DKS-portalen. Gjennom den videre programdialogen leverer kommunene inn sine programønsker for kommende skoleår.

For videregående skole setter et tverrfaglig programråd sammen en programmeny som skolene kan velge fra sammen. Menyen sikrer mange perspektiver og mangfold i et program som skal nå ut til en stor og mangfoldig gruppe elever. Programrådet består av fylkeskommunens DKS-rådgivere, eksterne fagpersoner og elevrepresentanter.

For barnehage vil det høsten 2022 etableres et programråd bestående av fylkeskommunale og kommunale DKS-rådgivere, og representanter fra barnehagene.

I Vestfold og Telemark er det også et eget nettverk som arbeider for å tilby et relevant programinnhold til elever med funksjonsvariasjoner og som ikke deltar på hovedprogrammet til DKS. Nettverket består av lærere som har erfaring med målgruppa, kommunerepresentanter og representanter fra administrasjonen i fylkeskommunen. I 2022 arrangeres det for første gang en nasjonal arena for tilrettelagt DKS-program. Dette er et samarbeid mellom Kulturtanken og fylkeskommunene Viken, Vestfold og Telemark, Troms og Finnmark og Rogaland.

2.2. Applaus

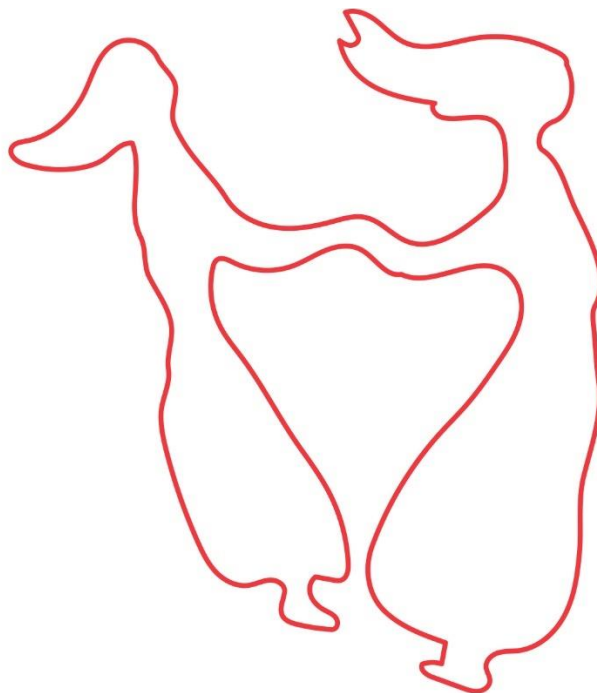
Applaus er fylkeskommunens kulturprogram for bedrifter. Programmet startet opp under navnet Arbeidslivets KulturSeilas med et pilotprosjekt i 2005. Initiativtaker var Vestfold fylkeskommune, med forankring i den daværende Strategisk Kulturplan for Vestfold 2003 - 2006. Syv pilotbedrifter var med i oppstartsperioden og det ble opprettet et samarbeid med fylkesleddet i både LO og NHO.

Applaus henvender seg til private og offentlige bedrifter og er et kulturprogram i forlengelse av grunntanken i DKS om å nå ut med et profesjonelt kulturtilbud der folk er. Kulturprogrammet inneholder arrangementer på arbeidsplassen innenfor sjangerne musikk, scenekunst og litteratur.

Kunstnerne opptrer i bedriftens egne lokaler i arbeidstiden og gir bedriftens ansatte, på alle nivåer, felles opplevelser og skaper en ny uformell arena. Felles opplevelser og spennende møter med kunst og kultur er i stor grad med på å trigge kreativiteten og øke trivselen på arbeidsplassen.

Blant ledere i arbeidslivet synes det å være en økende forståelse for betydningen av å ta vare på sine ansatte og verdien av å skape et godt arbeidsmiljø og sosialt fellesskap. Følgforskning fra Borgen og Elvestad (2010) og Bråtå og Ericsson (2013), samt flere kundetilfredshetsundersøkelser, konkluderer med at felles kulturopplevelser på arbeidsplassen har en positiv effekt på både kulturinteressen og arbeidsmiljøet.

Applaus har som visjon å være en arena for nære og gode kulturopplevelser. Misjonen er at programmet øker kulturinteressen for ansatte og bedrifter og at Applaus er en interessant oppdragsgiver for profesjonelle kunstnere.

2.2.1.Mål og tiltak

Følgende mål og tiltak fra kulturstrategien er gjeldende for Applaus:

Tema	Mål	Tiltak
Stedsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> Fylket er et attraktivt fylke for profesjonelle kunstnere og kulturinstitusjoner og et sted hvor publikum kan oppleve profesjonell og samfunnsrelevant kultur 	<ul style="list-style-type: none"> Samarbeide med relevante aktører om følgende fyrtårn: Henrik Ibsen, Edvard Munch, Rjukan-Notodden Industriarv, Vikingtid og middelalder, Regionale kulturarrangementer
Inkludering	<ul style="list-style-type: none"> Et kulturliv preget av dialog og ytringsfrihet, der alle er velkomne og har mulighet til å skape, delta og oppleve Tilrettelagt og universelt utformet tilgang til kultur Tydlig og tilpasset kommunikasjon og formidling på kulturområdet God geografisk spredning og mangfold i kulturtilbudet Nye deltaker- og publikumsgrupper benytter kulturarenaene 	<ul style="list-style-type: none"> Arbeide for å nå nye deltaker- og publikumsgrupper som av sosioøkonomiske grunner ikke deltar Støtte opp om nye anleggs- og aktivitetstrender og kulturuttrykk
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> Høy kulturfaglig kompetanse og delingskultur preger hele kulturområdet Styrket arrangørkompetanse på kulturområdet 	<ul style="list-style-type: none"> Etablere, drifte og/eller delta i nettverk sammen med kommuner og andre aktører Bidra til økt kunnskap om norsk språk som kulturbærer Forsterke samarbeidet med offentlige organer og forskningsmiljøer om metodeutvikling
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> Kultur utfordrer og skaper engasjement gjennom gode opplevelser Kulturtilbudet er preget av aktualitet, allsidighet og kvalitet 	<ul style="list-style-type: none"> Rekruttere nye deltakere inn i fylkeskommunens kulturprogram for bedrifter

Ved å abonnere på kulturopplevelser i Applaus, bidrar næringslivet til å styrke kunst- og kulturlivet. Applaus bidrar til å gi ansatte muligheten til å oppleve kunst- og kultur de kanskje ellers ikke pleier, eller har mulighet til å oppsøke. Applaus skal bidra til å øke etterspørsel etter kunst og kultur og skape et nytt publikum til kulturarenaene. Dette vil styrke det lokale kunst- og kulturlivet, som for eksempel festivaler, konsertarrangører, regionale kulturhus og profesjonelle kunstnere i fylket.

Antall medlemsbedrifter har variert mellom 7 og 32 siden oppstarten i 2006. Årene med pandemi var svært krevende for bedriftene, kunstnerne og kulturprogrammet. Flere bedrifter varslet at de måtte avvikle sitt abonnement. Fylkeskommunen valgte derfor å fryse aktiviteten i 2020 og 2021. Denne tiden ble blant annet brukt til å lage en ny merkevareplattform og markedsplan for å rekruttere flere bedrifter inn i Applaus

2.2.2. Virkemidler

Programinnholdet finansieres gjennom abonnementsavgiften fra bedriftene. Fylkeskommunen bidrar med arbeidsinnsats gjennom programmering, gjennomføring og oppfølging. Inntektene fra abonnementsavgiften og arbeidsmengde er nært knyttet til antall medlemsbedrifter.

2.2.3. Samarbeidsparter, ansvar og oppgavefordeling

Medlemsbedriftene har ingen påvirkning på programinnholdet. Programmet planlegges for inntil 2 år av gangen. Bedriften velger en kontaktperson som får ansvaret for arrangementet på bedriften. Det innebærer å velge tidspunkt og et egnet lokale i bedriften i dialog med fylkeskommunen, samt internt informasjonsarbeid og praktisk tilrettelegging. Bedriften forplikter seg også til å delta i årlige evalueringsmøter.

Et fullt abonnement i Applaus innebærer en abonnementsperiode med bindingstid på 2 år. Dette for at det skal være tid nok til at virkningene av ordningen skal bli merkbare i bedriften og kunne gi et evalueringsgrunnlag. I abonnementsperioden får da bedriften 4 arrangement i året, totalt 8 innenfor kulturuttrykkene litteratur, scenekunst og musikk. Det er også mulighet for å tegne halvt abonnement, da med 2 arrangement per år, totalt 4 arrangementer.

LO og NHO i Vestfold og Telemark er fylkeskommunens samarbeidspartnere og hjelper til med råd om mulige medlemsbedrifter og hvilke arenaer det er nyttig å delta på med tanke på å kunne rekruttere nye. Det er fylkeskommunens ansvar å rekruttere bedrifter til ordningen.

Det kunstneriske programmet i Applaus programmeres administrativt i fylkeskommunen. Fylkeskommunen er ansvarlig arrangør og bidrar med teknisk tilrettelegging og tjenester, er kontraktspart for artistene og utbetaler honorar.

2.3. Den kulturelle spaserstokken (DKSS)

Den kulturelle spaserstokken er et profesjonelt kunst- og kulturtilbud til eldre. Programmet skal stimulere til samarbeid mellom kultursektoren og helse- og omsorgssektoren. Målet er å sørge for kunst- og kulturtilbud på ulike kulturarenaer, seniorsenter, sykehjem og andre arenaer der de eldre befinner seg i dagliglivet.

Ordringen ble etablert i 2007 av Kulturdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, etter modell av DKS, og med bakgrunn i Stortingsmelding nr. 25 (2005-06) *Mestring, muligheter og mening*.

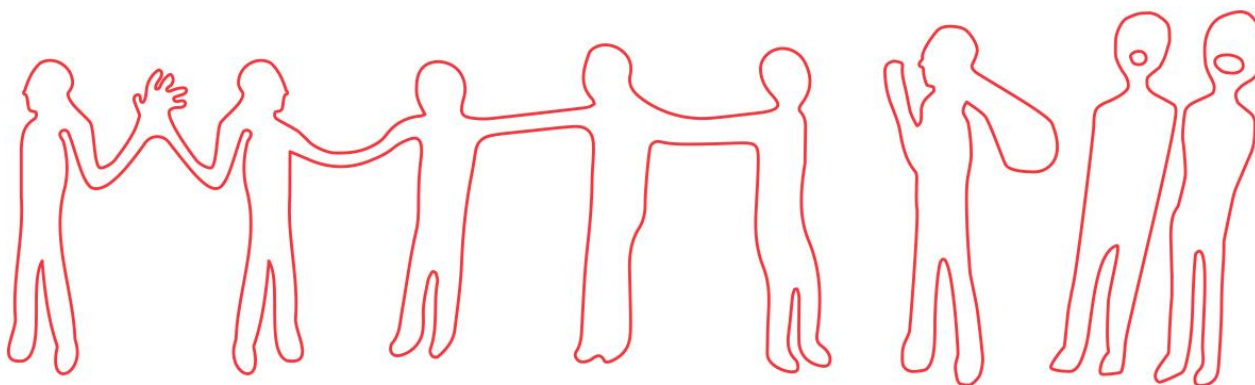
Fra 2007 til 2012 ble tilskudd fordelt av Kulturdepartementet, etter skjønnsmessig vurdering av kommunenes søknader med omtaler av konkrete prosjekter. I 2013 ble prosjektsøknadene fra kommunene behandlet ut fra en helhetlig vurdering, med vekt på kvantitative fordelingskriterier.

Fra og med 2014 ble midler til DKSS fordelt via fylkeskommunene. Midlene skal, som i DKS, hovedsakelig benyttes til profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet, gjerne i samarbeid med kunst- og kulturinstitusjoner, kunstnere og andre kulturaktører på lokalt eller regionalt nivå.

Nye retningslinjer for fordeling av midler til DKSS i Vestfold og Telemark ble behandlet i Eldreutvalget og vedtatt av HKFTI våren 2020 (HKFTI sak 40/20).

Kommunene programmerer kulturprogrammet og rapporterer til fylkeskommune på antall arrangementer og publikummere.

Fylkeskommunen inviterer til årlige nettverksmøter for ansatte i kultur- og omsorgssektoren som jobber med DKSS i kommunene. Nettverksmøtene er viktige møteplasser for å dele erfaring og utveksle kompetanse.

2.3.1.Mål og tiltak

Et mål i kulturstrategien er at fylket skal være attraktivt for profesjonelle kunstnere og kulturinstitusjoner og et sted hvor publikum kan oppleve profesjonell og samfunnsrelevant kultur.

Et av tiltakene er å bruke DKSS til å legge til rette for formidling av kunst og kulturprosjekter som er sentrale for lokal identitet og lokale satsingsområder. Kommunene er bevisste på å benytte lokale profesjonelle utøvere i DKSS.

Et annet mål er gode og tilrettelagte arenaer for å skape, utøve, vise fram og oppleve kultur av høy kvalitet.

Et tiltak i kulturstrategien er å utrede muligheten for å etablere en nasjonal visningsarena for DKSS. Dette arbeidet er foreløpig ikke iverksatt. Fylket har to nasjonal visningsarenaer rettet mot barn og unge (MFM og MFS).

Fylkeskommunen utarbeider et årlig tilsagnsbrev til kommunen hvor det står hva tilskuddene skal brukes til:

1. Midlene skal hovedsakelig benyttes til profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet, etter modell fra Den kulturelle skolesekken, gjerne i samarbeid med kunst- og kulturinstitusjoner, kunstnere og andre kulturaktører på lokalt eller regionalt nivå. Det er kulturavdelingen i den enkelte kommune som forvalter midlene og er ansvarlige for innholdet i programmet.
2. Det blir ikke gitt tilskudd til investeringer, utstyr, administrasjonstiltak, planleggingstiltak eller kompetanseutvikling.
3. Tiltak skal gjennomføres innen utgangen av året.
4. Kommuner som har fått tilskudd fra ordningen skal levere en rapport om hvordan midlene har blitt benyttet.

2.3.2.Virkemidler

Fylkeskommunen utbetaler totalt 2,3 millioner kroner til kommunene i året, fordelt etter antall eldre over 67 år (grunnlag SSB). I tillegg bruker flere kommuner egne midler i kulturprogrammet.

2.3.3.Samarbeidspartner, ansvar og oppgavefordeling

Fylkeskommunen arrangerer fysiske og digitale møter for kommunene der utveksling av ideer og erfaringer blir satt på agendaen. Det er den enkelte kommune som programmerer innholdet og gjennomfører arrangementene. Kommunen har derfor tett dialog og samarbeid med aktivitetsledere på institusjoner og arrangørsteder. Det tette samarbeidet mellom kultursektoren, omsorgssektoren og den enkelte institusjonen er avgjørende for at det blir gode opplevelser.

I tillegg til å tilby arrangementer på institusjoner, samarbeider flere kommuner med sine lokale kulturhus om å gi et tilbud til hjemmeboende eldre.

Litteraturliste

- Bråtå, Hans Olav og Ericsson, Birgitta (2013). *Arbeidslivets KulturSeilas (AKS). Evaluering av kulturtilbud på arbeidsplassen*. ØF-rapport04/2013.
- Borgen, Jorunn Spord & Elvestad, Eiri (2010). "Arts and cultural experiences among employees in workplaces. An empirical study of prospects, challenges and obstacles for combining welfare policy and economic efficiency of arts and cultural projects in Norwegian workplaces". [upublisert paper]. Arkivsak 22/35515-1
- Det kongelige kultur- og likestillingsdepartement (2022). *Statsbudsjettet 2022. Tildelingsbrev til Kulturtanken*. <https://www.kulturtanken.no/om-oss/mandat/>
- Kulturtanken (2022). *Den kulturelle skolesekken – fordeling av spillemidler for skoleåret 2022-2023*. Arkivsak 22/22655-1.
- Meld. St. 25 (2005-2006) *Mestring, muligheter og mening*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-25-2005-2006-/id200879/>
- Meld. St. 18 (2020-2021) *Opplive, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20202021/id2839455/>

Illustrasjoner hentet fra Vestfold og Telemark – der mennesker møtes
Kulturstrategi 2021 – 2024
Izabela Zolcinska

Vestfold og Telemark fylkeskommune
vtfk.no

Postadresse: Postboks 2844, 3702 Skien

Besøksadresser: Torggata 18, Skien / Svend Foynsgate 9, Tønsberg

Kontakt: 35 91 70 00 / post@vtfk.no

